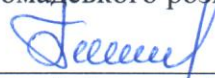

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет ветеринарної медицини та біотехнологій
імені С.З. Гжицького

Кафедра філософії та педагогіки

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету
громадського розвитку та здоров'я

Пелень Р.А.

(прізвище та ініціали, підпис)

“ 22 ” 06 2022 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОК 14 Комунікативні процеси у навчанні

(код і назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти другий (магістерський)

(назва освітнього рівня)

галузь знань 01 – «Освіта / Педагогіка»

(назва галузі знань)

спеціальність 011 – «Освітні, педагогічні науки»

(назва спеціальності)

освітня програма «Освітні, педагогічні науки»

(назва)

вид дисципліни обов'язкова

(обов'язкова / за вибором)

Львів – 2022 р.

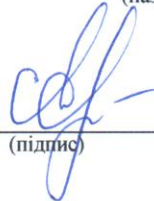
Робоча програма навчальної дисципліни «Комунікативні процеси у навчанні» для здобувачів вищої освіти освітнього рівня другий (магістерський) спеціальності 011 – «Освітні, педагогічні науки» за освітньою програмою «Освітні, педагогічні науки»

Укладач:

Канд. педагогічних наук, доцент _____ Корнят В.С.

Робоча програма розглянута та схвалена на засіданні кафедри філософії та педагогіки
(назва кафедри)

протокол від «15» червня 2022 року № 12
завідувач кафедри філософії та педагогіки
(назва кафедри)

(підпис)

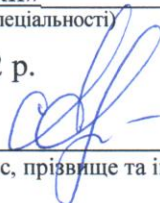
Смолінська О.Є.
(прізвище та ініціали)

Погоджено навчально-методичною комісією

спеціальності «Освітні, педагогічні науки»
(назва спеціальності)

протокол № 6 від «16» червня 2022 р.

Голова НМКС _____

(підпис, прізвище та ініціали)

Смолінська О.Є.

Схвалено рішенням навчально-методичної

ради факультету громадського розвитку та здоров'я
(назва факультету)

протокол № 10 від «22» червня 2022 р.

Голова НМРФ _____

(підпис, прізвище та ініціали)

Сливка Н.Б.

Ухвалено вченою радою факультету громадського розвитку та здоров'я

протокол № 3 від «22» червня 2022 р.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Всього годин	
	Денна форма здобуття освіти	Заочна форма здобуття освіти
Кількість кредитів/годин	3/90	3/90
Усього годин аудиторної роботи	28	12
в т.ч.:		
• лекційні заняття, год.	14	6
• практичні заняття, год.	14	6
• лабораторні заняття, год		
семінарські заняття, год		
Усього годин самостійної роботи	62	78
Форма семестрового контролю	залік	залік

Примітка.

Частка аудиторного навчального часу студента у відсотковому вимірі:

для денної форми здобуття освіти – 31 %

для заочної форми здобуття освіти – 13 %

2. Предмет, мета та завдання навчальної дисципліни

2.1. Предмет, мета вивчення навчальної дисципліни «Комунікативні процеси у навчанні»

Предмет дисципліни – комунікативні процеси у навчанні як спосіб провадження освітньої діяльності.

Мета – сформулювати уявлення про зміст та способи професійно-педагогічної комунікації, забезпечити оволодіння різними типами комунікативних взаємодій у процесі навчання, основами управління комунікативним процесом в умовах трансформації вищої освіти в Україні співвідносно зі сучасними освітніми тенденціями, існуванням у єдиному європейському освітньому просторі, досягненні особистих освітніх та кар'єрних цілей протягом життя.

Вивчення навчальної дисципліни *«Комунікативні процеси у навчанні»* ґрунтується на засвоєних навчальних дисциплінах попередніх рівнів освіти, відбувається одночасно із вивченням таких дисциплін, як: *психологія вищої освіти, освітній менеджмент.*

Здобуті знання з *«Комунікативні процеси у навчанні»* є основою для вивчення таких освітніх компонент: *педагогіка вищої освіти, сучасні технології викладання, педагогічна майстерність викладача, виробнича і магістерська практика.*

2.2. Завдання навчальної дисципліни (ЗК, ФК)

Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування у студентів необхідних компетентностей:

інтегральна: здатність розв'язувати проблеми, задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері освітніх, педагогічних наук.

Загальні компетентності:

ЗК1 Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу (З₁)

ЗК2 Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел (З₂)

ЗК3 Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях (З₃)

ЗК4 Здатність вчитися й оволодівати сучасними знаннями (З₄)

ЗК5 Здатність до адаптації та діяльності у новій ситуації (З₅)

ЗК6 Здатність виявляти, ставити та розв'язувати проблеми (З₆)

ЗК7 Здатність до міжособистісної взаємодії (З₇)

Фахові компетентності:

СК3 Здатність враховувати різноманітність, індивідуальні особливості студентів у плануванні та реалізації освітнього процесу в закладі освіти (Ф₃)

СК6 Здатність управляти стратегічним розвитком команди в педагогічній, науково-педагогічній та науковій діяльності (Ф₆)

СК10 Здатність здійснювати ефективну організацію навчально-виховного процесу в ЗВО на основі знань з теорії та практики вищої освіти, моделювання розвитку/саморозвитку фахівця; технологій викладання у вищій школі (Ф₁₀)

СК11 Здатність чинити активний перетворювальний вплив на студента, учня на основі суб'єкт-суб'єктного та студентоорієнтованого підходів (Ф₁₁)

2.3. Програмні результати навчання (Р)

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен бути здатним продемонструвати такі результати навчання:

РН3.Формувати педагогічно доцільну партнерську міжособистісну взаємодію, здійснювати ділову комунікацію, зрозуміло і недвозначно доносити власні міркування, висновки та аргументацію з питань освіти і педагогіки до фахівців і широкого загалу, вести проблемно-тематичну дискусію (Р₃)

РН4. Вільно спілкуватися державною та/або іноземною мовами усно і письмово для обговорення результатів освітньої, професійної діяльності, презентації наукових досліджень та інноваційних проєктів (Р₄)

РН5.Організувати освітній процес на основі студентоцентрованого, компетентнісного, контекстного підходів та сучасних досягнень освітніх, педагогічних наук, управляти навчально-пізнавальною діяльністю, об'єктивно оцінювати результати навчання здобувачів освіти (Р₅)

РН7.Створювати відкрите освітньо-наукове середовище, сприятливе для здобувачів освіти та спрямоване на забезпечення результатів навчання (Р₇)

РН8.Розробляти і викладати освітні курси в закладах вищої освіти, використовуючи методики, інструменти і технології, необхідні для досягнення поставлених цілей (Р₈)

РН11.Здійснювати консультативну діяльність у сфері освітніх, педагогічних наук (Р₁₁)

РН12. Формувати та проєктувати результативність індивідуальних та колективних (групових) програм удосконалення, самоосвіти, бути здатними до ефективної організації/самоорганізації освітнього процесу різних вікових категорій населення, просвітницької діяльності та популяризації науки (Р₁₂)

РН13.Уміти генерувати креативні ідеї, розкривати й розвивати творчий потенціал суб'єктів освітнього процесу, в тому числі – власний (Р₁₃)

3. Структура навчальної дисципліни

3.1. Розподіл навчальних занять за розділами дисципліни

Назви розділів	Кількість годин											
	денна форма здобуття освіти (ДФЗО)						заочна форма здобуття освіти (ЗФЗО)					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	с. р.		л	п	лаб.	інд.	с. р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Розділ 1. Професійно-педагогічна комунікація												
Тема 1. Особливості професійно-педагогічної комунікації	12	2	2	-	-	8	12	2	-	-	-	10
Тема 2. Педагогічне спілкування як провідна складова професійно-педагогічної комунікації	13	2	2	-	-	9	13	-	2	-	-	11
Тема 3. Культура професійної комунікації у педагогічному колективі	13	2	2	-	-	9	13	-	-	-	-	13
<i>Разом за розділом</i>	<i>38</i>	<i>6</i>	<i>6</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>26</i>	<i>38</i>	<i>2</i>	<i>2</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>34</i>
Розділ 2. Комунікативні взаємодії у процесі навчання												
Тема 4. Спілкування як основний комунікативний процес у навчанні	13	2	2	-	-	9	13	2	-	-	-	11
Тема 5. Комунікативний характер соціалізації особистості у навчанні	13	2	2	-	-	9	13	-	2	-	-	11
Тема 6. Психологічні особливості комунікації в міжособистісних стосунках у навчанні та навчальному менеджменті	13	2	2	-	-	9	13	-	2	-	-	11
Тема 7. Результативність комунікативних процесів у навчанні	13	2	2	-	-	9	13	2	-	-	-	11
<i>Разом за розділом</i>	<i>52</i>	<i>8</i>	<i>8</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>36</i>	<i>52</i>	<i>4</i>	<i>4</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>44</i>
<i>Усього годин</i>	<i>90</i>	<i>14</i>	<i>14</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>62</i>	<i>90</i>	<i>6</i>	<i>6</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>78</i>

3.2. Лекційні заняття

№ з/п	Назви тем та короткий зміст	Кількість годин	Кількість годин
		ДФЗО	ЗФЗО
1	Тема: «Особливості професійно-педагогічної комунікації» Сутність, суб'єкт, об'єкт професійно-педагогічної комунікації, її функції. Комунікативність педагога [12].	2	2
2	Тема: «Педагогічне спілкування як провідна складова професійно-педагогічної комунікації» Особливості, функції педагогічного спілкування, його структура. Стили педагогічного спілкування. Моделі спілкування та педагогічні установки.	2	-
3	Тема: «Культура професійної комунікації у педагогічному колективі» Міжособистісні стосунки у педагогічному колективі. Стиль управління та його вплив на формування та перебіг комунікативних процесів у межах педагогічного колективу. Педагогічна етика та деонтологія.	2	-
4	Тема: «Спілкування як основний комунікативний процес у навчанні» Загальна характеристика спілкування, його види, стратегії і тактики, засоби та форми.	2	2
5	Тема: «Комунікативний характер соціалізації особистості у навчанні» Становлення соціально-національно-психологічних особливостей індивіда шляхом соціалізації. Культурно-національні особливості спілкування.	2	-
6	Тема: «Психологічні особливості комунікації в міжособистісних стосунках» Спілкування у структурі соціальних і міжособистісних стосунків. Комунікативний простір міжособистісних стосунків. Технологічні аспекти вербальної та невербальної комунікації. Психологія міжособистісної взаємодії.	2	-
7	Тема: «Результативність комунікативних процесів у навчанні» Поняття та загальна характеристика впливу у міжособистісній взаємодії. Механізми та ефекти міжособистісної перцепції. Комунікативні девіації.	2	2
Усього годин		14	6

3.3. Практичні (лабораторні, семінарські) заняття

№ з/п	Назви тем та короткий зміст	Кількість годин	Кількість годин
		ДФЗО	ЗФЗО
1	Тема: «Особливості професійно-педагогічної комунікації» Загальна характеристика студента як суб'єкта комунікації у процесі навчання. Комунікативна спрямованість педагогічної діяльності.	2	-
2	Тема: «Педагогічне спілкування як провідна складова професійно-педагогічної комунікації» Основні характеристики професійно-педагогічного спілкування. Форми професійно-педагогічної комунікації.	2	2

	Культура слухання. Культурно-комунікативна складова професійної діяльності викладачів і студентів [13]		
3	Тема: «Культура професійної комунікації у педагогічному колективі» Соціально-психологічний клімат у педагогічному колективі. Категорії педагогічної етики. Культурно-освітній простір навчального закладу та його вплив на зміст та форми професійно-педагогічної комунікації.	2	2
4	Тема: «Спілкування як основний комунікативний процес у навчанні» Взаємовідносини і спілкування. Соціальні ролі у процесі соціальних взаємодій. Емпатичний спосіб спілкування. Здатність проникати у внутрішній світ іншої людини. Види спілкування.	2	-
5	Тема: «Морально-психологічний контекст спілкування у процесі виховання» Моральна свідомість особистості педагога. Моральні проблеми педагогічної діяльності. Культура спілкування педагога в системі моральних відносин. Рівні професійно-педагогічного спілкування. Особливості професійної позиції та стилів педагогічного впливу.	2	2
6	Тема: «Психологічні особливості комунікації в міжособистісних стосунках. Гендерні особливості комунікації. Толерантність у професійно-педагогічних комунікаціях» Людська комунікація, її специфіка, види та форми. Психологія виголошування інформації та слухання інших. Прийоми активного слухання. Використання трансакційного аналізу у професійно-педагогічному спілкуванні. Спілкування і стать. Особливості комунікацій з точки зору гендеру. Гендерні особливості спілкування. Толерантність у професійно-педагогічних комунікаціях [11]	2	2
7	Тема: «Міжособистісні контакти і взаємодії та мотиви соціальної поведінки людини. Навченість та вихованість як вияви результативності комунікативних процесів у навчанні» Альтруїзм та агресія у міжособистісній взаємодії у процесі навчання. Успішність та неуспішність у навчанні залежно від міжособистісної взаємодії у процесі комунікації. Поняття про навченість та вихованість, їх критерії. Вплив комунікативних процесів на формування позитивної результативності процесу навчання. Педагогічні конфлікти, їх розв'язання та усунення. Види та форми комунікативних бар'єрів у процесі навчання. Вербальна агресія. Спілкування та поведінка у конфліктних ситуаціях.	2	-
Усього годин		14	6

3.4. Самостійна робота (денна форма)

№ з/п	Назви тем та короткий зміст	Кількість годин
		ДФЗО
1	Тема: «Особистість педагога у фольклорі та висловлюваннях представників української та зарубіжної педагогіки, діячів, науки, культури»	3
2	Тема: «Людина як предмет виховання»	3

	К.Д. Ушинський та його погляди з педагогічної антропології	
3	Тема: «Комунікативні зв'язки сім'ї та суспільства» Типологія сучасних сімей. Проблема комунікацій у сім'ях. Ізоляціонізм у сімейному житті через пандемію коронавірусу	3
4	Тема: «Професійні комунікації» Типи і напрями професійних комунікацій. Соціальні позиції та установки, їх вплив на просування кар'єри.	3
5	Тема: «Налагодження діалогічних взаємодій у руслі міжкультурного діалогу у вищій освіті» Педагогічні наративи В.О. Сухомлинського [14]. В. Біблер «Діалог культур»	3
6	Підготовка до навчальних занять та контрольних заходів	47
<i>Усього годин</i>		62

3.4. Самостійна робота (заочна форма)

№ з/п	Назви тем та короткий зміст	Кількість годин
		ЗФЗО
1	Тема: «Особистість педагога у фольклорі та висловлюваннях представників української та зарубіжної педагогіки, діячів, науки, культури»	3
2	Тема: «Людина як предмет виховання» К.Д. Ушинський та його погляди з педагогічної антропології	3
3	Тема: «Комунікативні зв'язки сім'ї та суспільства» Типологія сучасних сімей. Проблема комунікацій у сім'ях. Ізоляціонізм у сімейному житті через пандемію коронавірусу	3
4.	Тема: «Професійні комунікації» Типи і напрями професійних комунікацій. Соціальні позиції та установки, їх вплив на просування кар'єри.	3
5.	Тема: «Налагодження діалогічних взаємодій у руслі міжкультурного діалогу у вищій освіті» Педагогічні наративи В.О. Сухомлинського [14]. В. Біблер «Діалог культур»	3
6.	Тема: «Особливості професійно-педагогічної комунікації» Загальна характеристика студента як суб'єкта комунікації у процесі навчання. Комунікативна спрямованість педагогічної діяльності.	2
7.	Тема: «Педагогічне спілкування як провідна складова професійно-педагогічної комунікації» Особливості, функції педагогічного спілкування, його структура. Стили педагогічного спілкування. Моделі спілкування та педагогічні установки.	2
8.	Тема: «Культура професійної комунікації у педагогічному колективі» Міжособистісні стосунки у педагогічному колективі. Стиль управління та його вплив на формування та перебіг комунікативних процесів у межах педагогічного колективу. Педагогічна етика та деонтологія. Соціально-психологічний клімат у педагогічному колективі. Категорії педагогічної етики. Культурно-освітній простір навчального закладу та його вплив на зміст та форми професійно-педагогічної комунікації.	4
9.	Тема: «Спілкування як основний комунікативний процес у навчанні» Взаємовідносини і спілкування. Соціальні ролі у процесі соціальних взаємодій. Емпатичний спосіб спілкування. Здатність проникати у внутрішній світ іншої людини. Види	2

	спілкування.	
10.	Тема: «Комунікативний характер соціалізації особистості у навчанні» Становлення соціально-національно-психологічних особливостей індивіда шляхом соціалізації. Культурно-національні особливості спілкування.	2
11.	Тема: «Психологічні особливості комунікації в міжособистісних стосунках» Спілкування у структурі соціальних і міжособистісних стосунків. Комунікативний простір міжособистісних стосунків. Технологічні аспекти вербальної та невербальної комунікації. Психологія міжособистісної взаємодії.	2
12.	Тема: «Міжособистісні контакти і взаємодії та мотиви соціальної поведінки людини. Навченість та вихованість як вияви результативності комунікативних процесів у навчанні» Альтруїзм та агресія у міжособистісній взаємодії у процесі навчання. Успішність та неуспішність у навчанні залежно від міжособистісної взаємодії у процесі комунікації. Поняття про навченість та вихованість, їх критерії. Вплив комунікативних процесів на формування позитивної результативності процесу навчання. Педагогічні конфлікти, їх розв'язання та усунення. Види та форми комунікативних бар'єрів у процесі навчання. Вербальна агресія. Спілкування та поведінка у конфліктних ситуаціях.	2
13.	Підготовка до навчальних занять та контрольних заходів	47
Усього годин		78

4. Індивідуальні завдання

Підготувати тематичну комунікацію (виклад фрагменту теми заняття) та провести її в режимі реального робочого часу викладача. Тему здобувачі можуть обрати самостійно з-посеред тем цієї програми.

Оцінювання комунікації проводиться за результатами опитування інших здобувачів за відповідним фрагментом теми (береться до уваги середній бал опитування).

5. Методи навчання

Методи навчання “Комунікативних процесів у навчанні” поділяються на дві групи: теоретичні (розповідь, пояснення, інтерактивна бесіда, робота з літературою), практичні (комунікація на робочому місці викладача).

6. Методи контролю

Застосовуються усні та письмові, фронтальні та індивідуальні форми контролю, в тому числі практикуються контрольні тести.

7. Критерії оцінювання результатів навчання студентів

Успішність студента оцінюється шляхом проведення поточного та підсумкового контролю.

Максимальна кількість балів, яку може отримати студент протягом семестру за всі види навчальної роботи, становить 100 балів.

Бали за семестр складаються з балів за поточний контроль (ПК).

Успішність студента оцінюється протягом семестру шляхом проведення поточного контролю, який здійснюється протягом семестру шляхом опитування (усного, комбінованого, фронтального в усній чи письмовій формах), у тому числі перевірки виконання тем тематичної самостійної роботи.

Критерії поточного оцінювання

Відповідь, виступ, контрольна робота виконання завдання	Критерії оцінки
5	У повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає, глибоко і всебічно розкриває зміст, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив 90 % тестових завдань.
4	Достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішив більшість тестових завдань.
3	У цілому володіє навчальним матеріалом, викладає його основний зміст, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно вирішив половину тестових завдань.
2	Не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності, правильно вирішив меншість тестових завдань.

В кінці семестру обчислюється САЗ усіх оцінок із наступним переведенням їх у бали за формулою: $ПК = 100 \cdot САЗ / 5 = 20 \cdot САЗ$,

де: ПК – бали за поточний контроль; 100 – максимально можлива кількість балів за поточний контроль у семестрі; САЗ – середнє арифметичне значення усіх отриманих студентом оцінок (з точністю до 0,01); 5 – максимально можливе САЗ.

Переведення підсумкових рейтингових оцінок з навчальної дисципліни, виражених у балах за 100-бальною шкалою, в оцінки за національною шкалою та шкалою ЄКТС здійснюється відповідно до таблиці 2 і заноситься в додаток до диплому фахівця.

Для здобувачів вищої освіти заочної форми

$$30 (ПК) + 70 (ТСР) = 100$$

30 (ПК) – 30 максимальних балів з поточного контролю (ПК), які може набрати здобувач вищої освіти під час настановної та лабораторно-екзаменаційної сесії.

70 (ТСР) – бали за виконання тематичної самостійної роботи у міжсесійний період за програмою курсу.

За підсумками семестрового контролю в залікову відомість здобувачу вищої освіти у графі «за національною шкалою» виставляється оцінка «зараховано/не зараховано».

Шкала оцінювання успішності здобувачів вищої освіти

За 100- бальною шкалою	За національною шкалою		За шкалою ЄКТС
	Екзамен, диференційований залік	Залік	
90 – 100	Відмінно	Зараховано	A
82 – 89	Добре		B
74 – 81			C
64 – 73			D
60 – 63	Задовільно		E
35 – 59	Незадовільно (не зараховано) з можливістю повторного складання		FX
0 – 34	Незадовільно (не зараховано) з обов'язковим повторним вивченням дисципліни		F

Бал з поточного контролю може бути змінений за рахунок заохочувальних балів:

- студентам, які не мають пропусків занять протягом семестру (додається 2 бали);
- за участь в університетських студентських олімпіадах, наукових конференціях (додається 2 бали), на міжвузівському рівні (додається 5 балів).

7. Навчально-методичне забезпечення

Методичне забезпечення викладання навчальної дисципліни “Комунікативні процеси у навчанні” включає однойменний навчальний посібник (укладений О.Є.Смолінською), тематичні тестові контрольні роботи. Дисципліна повністю забезпечена у ВНС.

1. Комунікативні процеси у навчанні / [авт.-уклад. Смолінська О.Є.]. Львів: Сполом, 2014. 248 с.
2. Комунікативні процеси у навчанні : метод. розроб. тем / уклад. В. Корнят, О. Смолінська. Львів, 2022. 33 с.

9. Рекомендована література**Базова**

1. Гошовська В.А. Комунікації в публічному управлінні: аспекти організаційної культури та ділового спілкування Навч. посіб. Київ : К.І.С., 2016. 130 с.
2. Денисюк С. Г. Комунікологія. Навч. посібник. Вінниця : ВНТУ, 2015. 102 с.
3. Зражевська Н. І. Комунікаційні технології: лекції. Черкаси: Брама-Україна, 2010. 224 с.
4. Комунікативні процеси у навчанні / [авт.-уклад. Смолінська О.Є.]. Львів: Сполом, 2014. 248 с.
5. Комунікативні процеси у навчанні: навчально-методичний посібник для студентів економічного факультету галузі знань 0305 «Економіка і підприємництво» / укл. Олійник Н.Ю. Кам'янець-Подільський: ФОП Сисин І.Я., 2017. 92 с.
6. Писаревський І. М., Александрова С. А. Професійно-комунікативна компетентність (в туризмі): підручник. Харк. нац. акад. міськ. госп-ва. Харків: ХНАМГ, 2010. 230 с.

Додаткова

7. Інформаційна освіта та професійно-комунікативні технології XXI століття. Збірник матеріалів Міжнар. наук.-практ. конф., Одеса, 13-15 вересня 2012 року / Під заг. ред. В.Г. Спрінсяна. Одеса: Симэкс-принт, 2012. 433 с.
8. Пашко Л. А. Ларіна Н. Б., Руденко О. М. Комунікативна компетентність керівника : навч.-метод. матеріали; упоряд. Г. І. Бондаренко. Київ : НАДУ, 2013. 76 с.
9. Помилуйко В. Діагностика розвитку соціально-комунікативної компетентності дорослих. *Психолінгвістика*. 2017. Вип. 22. с. 176–186.
10. Downes James J. How to Talk to Anyone: 3 Books in 1 – How to Talk to Anyone, Effective Communication, Conversation Skills. Essential Guide to Interpersonal and Nonviolent Communication. Publication: Assertiveness Training, 2020. 417 p.
11. Korniat V., Subashkevych I., Loboda V. Using Youtube video resources to form a tolerant attitude towards children with special educational needs. *Неперервна професійна освіта: теорія і практика*. 2020. №3. С.78–86. URL: <https://doi.org/10.28925/1609-8595.2020.3.9>.
12. Корнят В.С., Субашкевич І.Р. Дослідження особливостей комунікативної компетентності сучасного вчителя. *New impetus for the advancement of pedagogical and psychological sciences in Ukraine and EU countries: research matters* : Collective monograph. Riga, Latvia : «Baltija Publishing». 2021. P. 228–242.
URL: <http://baltijapublishing.lv/omp/index.php/bp/catalog/view/103/2644/5645-1>
13. Смолінська О.Є. Культурно-комунікативна складова професійної діяльності викладачів і студентів. *Педагогіка і психологія професійної освіти*. Львів, 2011. № 4. С.25–34.
14. Смолінська О.Є. Педагогічні наративи В.О. Сухомлинського. *Людинознавчі студії: зб. наук. праць Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка*. Дрогобич : Видавничий відділ ДДПУ імені Івана Франка, 2014. Випуск 29. Педагогіка. С. 182–192.

Довідкова

1. Збірник міні-кейсів з дисципліни «Комунікативні процеси у навчанні» / [Л.О. Савенкова, В.М. Приходько, Л.А. Медвідь та ін.]; за заг. ред. Л.О. Савенкової, В.М. Приходько. К. : КНЕУ, 2009. 343 с.

10. Інформаційні ресурси

1. Освітньо-професійна програма магістра спеціальності 011 «Освітні, педагогічні науки» напряму підготовки 01 – «Освіта / Педагогіка». URL : https://lvet.edu.ua/images/step/2022/06/15/OPP_osv_ped_2022_ost.pdf

Інтернет-ресурси.

1. Ефективні комунікації для освітніх управлінців. URL : <https://courses.ed-era.com/courses/course-v1:EDERA-SMARTOSVITA+EC101+EC101/about>
2. Інформаційна гігієна. Як розпізнати брехню в соцмережах, в інтернеті та на телебаченні. URL : https://courses.prometheus.org.ua/courses/course-v1:Prometheus+IH101+2021_T3/about
3. Здорове спілкування. URL : https://courses.prometheus.org.ua/courses/course-v1:Prometheus+HC101+2021_T2/about
4. Кафедра філософії та педагогіки. URL : <https://www.facebook.com/philosophy.education>
5. Кафедра філософії та педагогіки. URL : <https://lvet.edu.ua/index.php/kafedra-filosofii-ta-pedahohiky.html>
6. Комунікативні процеси у навчанні. URL : <https://studfile.net/preview/9027918/page:5>
7. Критичне мислення для освітян. URL : https://courses.prometheus.org.ua/courses/course-v1:CZ+CTFT101+2017_T3/about
8. Протидія та попередження булінгу (цькуванню) в закладах освіти. URL : https://courses.prometheus.org.ua/courses/course-v1:MON+AB101+2019_T2/about
9. Як побудувати ефективні комунікації: інструкція для освітян. URL : <https://nus.org.ua/articles/yak-pobuduvaty-efektyvni-komunikatsiyi-instruktsiya-dlya-osvityan/>